

Terebinth, stichting voor funerair erfgoed

maandag 28 mei om 10:47 ·

Fochteloo: 'Als aandenken van Oom Klaas...'

'Doen we het in het Fries of in het Stellingwerfs?' De koffiedrinkers joelen beschaafd maar duidelijk: 'Stellingwerfs!!' We zitten in het dorps huis van Fochteloo. Niet moeilijk te vinden: er hangt een vlag van de Week van de Begraafplaats aan het hek en er staat een fikse rij degelijke fietsen bij de ingang van het Dorps huis. Bijna alle bezoekers (ongeveer vijftig) van deze Open Dag, georganiseerd door de Stichting Begraafplaatsen Oosterwolde & Fochteloo, komen uit de buurt.

Beukenpoort

Jan Koops, voorzitter van de Stichting, legt kort uit wat de stichting het afgelopen jaar aan nuttig beheers- en restauratiewerk heeft kunnen doen. Daarna lopen we een paar honderd meter het Zuideinde op. Daar ligt rechts van ons het nieuwe deel van de begraafplaats: een overzichtelijke rechthoek, met een fraai geknipte beukenhaag met poort. Pas in 1904 werd de begraafplaats geopend – er is ruimte voor 570 graven; in de driehonderd zijn er bezet.

Vlinderrots

Het tweede programmaonderdeel is de inwijding van de Vlinderrots, een gedenkteken voor onvoldragen kinderen: wie wil, kan ter herinnering aan een levenloos kind een glazen vlinder op deze zwerfkei laten plaatsen. Het idee voor zo'n rots is ontstaan naar aanleiding van de ervaring van een predikante die verschillende moeders op hun sterfbed meemaakte die tientallen jaren later over hun 'geheim' wilden praten, een onvoldragen baby. Ze hadden er al die jaren over moeten zwijgen en er niets over kunnen zeggen.

Sipke Tuf

Hierna vertelt Jan Koops bij ongeveer tien graven het relaas over de mens achter de steen. Zijn levendige verhalen worden af en toe goedkeurend behinnikt door het onzichtbare paard achter de beukenhaag, onder een strakblauwe hemel met een zon die de weilanden achter de begraafplaats felgroen kleurt. Ook hier geldt: de begraafplaats oogt eenvoudig, maar achter talloze stenen schuilt een bijzonder verhaal. Er liggen Ambonezen begraven, KNIL-militairen die hier na de oorlog in Indonesië in een kamp terecht kwamen. Maar ook gewoon: Sipke van Veenen (1876-1944), die een transportonderneming had, met taxi's, en ook aan het personenvervoer per bus begon: de Fochtelooër Auto Bus Onderneming (FABO). Hij kreeg de sprekende bijnaam 'Sipke Tuf'.

Hulp

Zo lang geleden is het allemaal nog niet en verschillende Fochtelooërs kunnen Jan ter plekke helpen aan nieuwe informatie.

Vervolgens steken we met gevaar voor eigen leven de weg over, naar het oudste deel van de begraafplaats. In 1832 werd het kerkje dat daar stond afgebroken, maar het kerkhofje is er nog. De slanke stèles, typerend voor het noorden, worden keurig bijgehouden, terwijl het gras ruim baan krijgt. Er staat bovendien nog een functionerende klokkenstoel, met twee veertiende-eeuwse klokken. Ook hier vertelt Jan Koops weer een paar verhalen – onder anderen over Karst Dorprigter, wiens oom zorgde dat hij een grafsteen kreeg. (Zie www.sbof.nl voor meer verhalen!)

Stichting Nobilis

Is er iemand bang dat dit in de Week van de Begraafplaats – met als thema Tussen Kunst & Kist – niet over kunst ging? Geen nood: na de rondleiding mag iedereen terug naar het Dorpshuis om in het gebouw daarachter de nieuwe tentoonstelling van de stichting Nobilis, Centrum voor Prentkunst, te gaan bekijken, nog vóórdát die 's middags officieel geopend zal worden. Ja, het is een prachtige combinatie van kist en kunst, hier in Ooststellingwerf. Een ontdekking wat mij betreft.

Korrie Korevaart